Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (drugo vijeće)

18. lipnja 2015.*

„Žalba – Tržišno natjecanje – Sektor željezničkog prometa i pomoćnih usluga – Zloporaba vladajućeg položaja – Uredba (EZ) br. 1/2003 – Članak 20. i članak 28. stavak 1. – Upravni postupak – Odluka kojom se nalaže pretraga – Komisijine ovlasti u provođenju pretraga – Temeljno pravo na nepovredivost doma – Nepostojanje prethodnog sudskog odobrenja – Učinkovit sudski nadzor – Slučajni pronalazak“

U predmetu C-583/13 P,

povodom žalbe na temelju članka 56. Statuta Suda Europske unije, podnesene 15. studenoga 2013.,

**Deutsche Bahn AG**, sa sjedištem u Berlinu (Njemačka),

**DB Mobility Logistics AG**, sa sjedištem u Berlinu,

**DB Energie GmbH**, sa sjedištem u Frankfurtu na Majni (Njemačka),

**DB Netz AG**, sa sjedištem u Frankfurtu na Majni,

**Deutsche Umschlaggesellschaft Schiene-Straße (DUSS) mbH**, sa sjedištem u Bodenheimu (Njemačka),

**DB Schenker Rail GmbH**, sa sjedištem u Mainzu (Njemačka),

**DB Schenker Rail Deutschland AG**, sa sjedištem u Mainzu,

koje zastupaju W. Deselaers, E. Venot i J. Brückner, *Rechtsanwalte*,

tužitelji,

a druge stranke postupka su:

**Europska komisija**, koju zastupaju L. Malferrari i R. Sauer, u svojstvu agenata, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourgu,

tuženik u prvostupanjskom postupku,

**Kraljevina Španjolska**, koju zastupaju A. Rubio González i L. Banciella Rodríguez-Miñón, u svojstvu agenata,

intervenijent u prvom stupnju,

* Jezik postupka: njemački

**Nadzorno tijelo EFTA-e**, koje zastupaju M. Schneider, X. Lewis i M. Moustakali, u svojstvu agenata,

intervenijent u prvom stupnju,

**Vijeće Europske unije,**

intervenijent u prvom stupnju,

SUD (drugo vijeće),

u sastavu: R. Silva de Lapuerta, predsjednica vijeća, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev (izvjestitelj), J. L. da Cruz Vilaça i C. Lycourgos, suci,

nezavisni odvjetnik: N. Wahl,

tajnik: I. Illéssy, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 4. prosinca 2014.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 12. veljače 2015.,

donosi sljedeću

## Presudu

1 Svojom žalbom društvo Deutsche Bahn AG i njegova društva kćeri DB Mobility Logistics AG, DB Energie GmbH, DB Netz AG, Deutsche Umschlaggesellschaft Schiene-Straße (DUSS) mbH, DB Schenker Rail GmbHb i DB Schenker Rail Deutschland AG (u daljnjem tekstu zajedno: Deutsche Bahn) zahtijevaju ukidanje presude Općeg suda Europske unije Deutsche Bahn i dr./Komisija (T-289/11, T-290/11 i T-521/11, EU:T:2013:404, u daljnjem tekstu: pobijana presuda), kojom je Opći sud odbio njihovu tužbu za poništenje odluka Komisije C (2011) 1774 od 14. ožujka 2011., C (2011) 2365 od 30. ožujka 2011. i C (2011) 5230 od 14. srpnja 2011. kojima se nalažu pretrage (u daljnjem tekstu zajedno: sporne odluke) – sukladno članku 20. stavku 4. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člancima 81. i 82. [UEZ-u] (SL 2003, L 1, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 1., str. 165.) – kod Deutsche Bahna AG kao i svih njegovih društava kćeri (predmeti COMP/39.678 i COMP/39.731).

## Pravni okvir

2 Članak 20. Uredbe br. 1/2003, naslovljen „Ovlasti Komisije u provođenju pretraga“, propisuje:

„1. Kako bi izvršila obveze koje su joj povjerene ovom Uredbom, Komisija može provesti sve neophodne pretrage poduzetnika i udruženja poduzetnika.

2. Službene osobe i drugo prateće osoblje ovlašteno od Komisije da provedu pretrage imaju pravo:

(a) ulaska u sve službene prostore, zemljište ili prometna sredstva poduzetnika ili udruženja poduzetnika;

(b) izvršiti uvid u poslovne knjige i drugu poslovnu dokumentaciju, bez obzira na medij u kojem su pohranjene;

(c) uzeti ili zahtijevati u bilo kojem obliku primjerke ili izvatke iz navedenih poslovnih knjiga ili poslovne dokumentacije;

(d) zapečatiti svaki poslovni prostor, poslovne knjige ili poslovnu dokumentaciju za vrijeme trajanja i u opsegu koji je potreban za provođenje pretrage;

(e) zatražiti od bilo kojeg predstavnika ili zaposlenika poduzetnika ili udruženja poduzetnika objašnjenja u vezi s činjenicama ili dokumentacijom koja se odnosi na predmet i svrhu pretrage te zabilježiti njihove odgovore.

3. Službene osobe i drugo prateće osoblje ovlašteno od Komisije za provođenje pretrage izvršava obveze iz svoje nadležnosti na temelju predočenog pisanog naloga u kojem se navodi predmet i svrha pretrage kao i kazne predviđene člankom 23. ako je iznošenje traženih poslovnih knjiga ili druge poslovne dokumentacije nepotpuno ili ako su odgovori na pitanja postavljena sukladno stavku 2. ovog članka netočni ili zavaravajući. Komisija prije provođenja pretrage u razumnom roku o tome obavješćuje tijelo države članice nadležno za tržišno natjecanje na čijem se državnom području pretraga provodi.

4. Poduzetnici i udruženja poduzetnika obvezuju se dopustiti provođenje pretraga koje je odlukom naredila Komisija. U odluci se navodi predmet i svrha pretrage, određuje datum početka pretrage i navode kazne propisane člancima 23. i 24., te pravo na postupak preispitivanja od strane Suda. Komisija donosi predmetne odluke nakon izvršenih konzultacija s tijelom države članice nadležnim za tržišno natjecanje na čijem se državnom području treba provesti pretraga.

5. Službene osobe kao i osobe opunomoćene ili imenovane od strane tijela države članice nadležnog za tržišno natjecanje na čijem se državnom području treba izvršiti pretraga, dužne su, postupajući po zahtjevu tog tijela ili Komisije, aktivno pomagati službenim osobama i ostalom pratećem osoblju koje je ovlastila Komisija. U navedenu svrhu imaju ovlasti navedene u stavku 2.

6. Ako službene osobe i drugo prateće osoblje koje je ovlastila Komisija ustanove da se poduzetnik opire pretrazi koja je naložena sukladno ovom članku, predmetna država članica dužna im je pružiti potrebnu pomoć, tražeći pri tom ako je to potrebno, i pomoć policije ili drugog odgovarajućeg tijela, kako bi im se osiguralo nesmetano provođenje pretrage.

7. Ako je za pomoć propisanu stavkom 6. u smislu nacionalnih propisa potrebno odobrenje suda, takvo će se odobrenje zatražiti. Takav sudski nalog može se također tražiti kao preventivna mjera.

8. Ako se zatraži sudski nalog iz stavka 7., nacionalno sudsko tijelo provjerava vjerodostojnost odluke Komisije te mjere prisile koje ne smiju biti ni proizvoljne niti pretjerane s obzirom na predmet pretrage. Nadzirući proporcionalnost prisilnih mjera, nacionalno sudsko tijelo može zatražiti izravno od Komisije ili posredovanjem tijela države članice nadležnog za tržišno natjecanje, da pruži detaljna objašnjenja, posebno o razlozima na temelju kojih Komisija sumnja na povredu članaka 81. i 82. Ugovora, kao i o ozbiljnosti moguće povrede te načinu na koji je određeni poduzetnik u istu uključen. Međutim, nacionalno sudsko tijelo ne smije dovoditi u pitanje nužnost provođenja pretrage niti tražiti dostavu informacija iz akata Komisije. Zakonitost odluke Komisije podliježe postupku preispitivanja isključivo od strane Suda.“

3 Članak 28. stavak 1. Uredbe br. 1/2003 navodi da, ne dovodeći u pitanje članke 12. i 15. te uredbe, koji se odnose na razmjenu informacija između Komisije i nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje odnosno suradnju s nacionalnim sudovima, informacije prikupljene u okviru istražnih ovlasti Komisije smiju se koristiti samo u svrhu za koju su prikupljene.

## Okolnosti spora

4 Deutsche Bahn je poduzeće koje obavlja djelatnosti u sektorima nacionalnog i međunarodnog teretnog i putničkog prijevoza, logistike te pružanja pomoćnih usluga željezničkog prijevoza.

5 Dana 14. ožujka 2011. Komisija je donijela prvu odluku kojom se Deutsche Bahnu nalaže da se podvrgne pretrazi zbog potencijalno neopravdanog povlaštenog postupanja koje je DB Energie GmbH omogućio ostalim društvima kćerima Deutsche Bahna, osobito u obliku sustava popusta koji se odnosi na isporuku električne energije za vuču (u daljnjem tekstu: prva odluka o pretrazi). Prva pretraga provedena je od 29. do 31. ožujka 2011.

6 Dana 30. ožujka 2011. Komisija je donijela drugu odluku o pretrazi vezanu uz Deutsche Bahn koja se odnosi na moguća postupanja DUSS-a u svrhu dovođenja u nepovoljniji položaj konkurenata grupe koji su aktivni u Njemačkoj otežavajući im pristup terminalima ili diskriminirajući ih (u daljnjem tekstu: druga odluka o pretrazi). Druga pretraga provedena je 30. ožujka i 1. travnja 2011.

7 Dana 14. srpnja 2011. Komisija je donijela treću odluku o pretrazi u pogledu Deutsche Bahna zbog uvođenja potencijalno protutržišnog sustava strateške uporabe infrastrukture kojom upravljaju društva grupe s ciljem sprečavanja, otežavanja ili poskupljivanja aktivnosti njezinih konkurenata u području željezničkog prijevoza za koje je potreban pristup terminalima DUSS-a (u daljnjem tekstu: treća odluka o pretrazi). Treća pretraga provedena je 26. srpnja 2011.

8 Deutsche Bahn u nazočnosti svojih odvjetnika tijekom triju pretraga nije iznosio primjedbe niti je upozoravao na nepostojanje prethodnog sudskog odobrenja te se također nije opirao navedenim pretragama temeljem članka 20. stavka 6. Uredbe br. 1/2003.

## Postupak pred Općim sudom i pobijana presuda

9 Aktima podnesenima 10. lipnja i 5. listopada 2011. Deutsche Bahn je podnio tri tužbe Općem sudu koje su spojene s obzirom na to da im je predmet zahtjev za poništenje spornih odluka kao i poništenje akata koje je Komisija donijela tijekom navedenih pretraga te zahtjev da se Komisiji naloži vraćanje svih preslika dokumenata napravljenih u okviru tih pretraga.

10 U potporu svojoj tužbi Deutsche Bahn je istaknuo pet tužbenih razloga, u biti, povredu temeljnog prava na nepovredivost doma, zaštićenog člankom 7. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja) i člankom 8. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisane u Rimu 4. studenoga 1950. (u daljnjem tekstu: EKLJP), nepostojanje prethodnog sudskog odobrenja, povredu temeljnog prava na djelotvoran pravni lijek, kako je zajamčeno člankom 47. Povelje i člankom 6. EKLJP-a, više povreda prava na obranu kao i povredu načela proporcionalnosti.

11 Opći sud u cijelosti je odbio tužbe Deutsche Bahna.

## Zahtjevi stranaka pred Sudom

12 Deutsche Bahn od Suda zahtijeva da:

— ukine pobijanu presudu;

— poništi tri sporne odluke i

— naloži Komisiji snošenje troškova svih postupaka u svim stupnjevima.

13 Komisija od Suda zahtijeva da:

— odbije žalbu i

— naloži Deutsche Bahnu snošenje troškova.

## O žalbi

*Prvi žalbeni razlog, koji se temelji na pogrešnom tumačenju i primjeni temeljnog prava na nepovredivost doma, predviđenog člankom 7. Povelje i člankom 8. EKLJP-a*

Argumentacija Deutsche Bahna

14 Deutsche Bahn prije svega prigovara da je Opći sud pogrešno tumačio presudu Europskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: ESLJP) Colas Est (br. 3797/97, ESLJP, 2002-III) te da nije analizirao presude koje je taj sud donio u predmetima Société Métallurgique Liotard Frères protiv Francuske (br. 29598/08 od 5. svibnja 2011.) i Canal Plus i dr. protiv Francuske (br. 29408/08 od 21. prosinca 2010.), s obzirom na to da je u točki 72. pobijane presude presudio da nepostojanje prethodnog sudskog naloga ne predstavlja jedan od elemenata koji Europski sud za ljudska prava uzima u obzir kako bi utvrdio da je povrijeđen članak 8. EKLJP-a.

15 Nadalje, Deutsche Bahn prigovara Općem sudu da je počinio pogrešku koja se tiče prava oslonivši se, u točki 66. pobijane presude, na presude ESLJP-a Harju protiv Finske (br. 56716/09, od 15. veljače 2011.) i Heino protiv Finske (br. 56720/09 od 15. veljače 2011.), kako bi utvrdio da iz njih proizlazi opće načelo prema kojem se nepostojanje prethodnog odobrenja može „kompenzirati“ naknadnim sudskim nadzorom.

16 Deutsche Bahn tvrdi, konačno, da pet kategorija jamstava koje Opći sud navodi u točkama 74. do 101. pobijane presude ne jamči dovoljnu zaštitu prava na obranu protiv miješanja u njegovo temeljno pravo nepovredivosti doma koje predstavljaju pretrage što ih Komisija provodi u njegovim prostorima.

17 Komisija, koju podupiru Nadzorno tijelo EFTA-e i Kraljevina Španjolska, osporava tu argumentaciju.

Ocjena Suda

18 Svojim prvim žalbenim razlogom Deutsche Bahn namjerava dokazati, u biti, da je pobijana presuda zahvaćena pogreškama koje se tiču prava jer je Opći sud, pogrešno tumačeći članak 7. Povelje i članak 8. EKLJP-a, presudio da nepostojanje prethodnog sudskog odobrenja ne utječe na zakonitost spornih odluka.

19 U tom pogledu treba istaknuti da temeljno pravo na nepovredivost doma predstavlja opće načelo prava Unije (vidjeti u tom smislu presude Hoechst/Komisija, 46/87 i 227/88, EU:C:1989:337, t. 19.; Dow Benelux/Komisija, 85/87, EU:C:1989:379, t. 30. kao i Dow Chemical Ibérica i dr./Komisija, 97/87 do 99/87, EU:C:1989:380, t. 16.) koje je sada izraženo u članku 7. Povelje, koji odgovara članku 8. EKLJP-a.

20 Također treba navesti da, iako iz sudske prakse ESLJP-a proizlazi da se zaštita koju članak 8. EKLJP-a predviđa može proširiti na određene poslovne prostore, taj je sud jednako tako presudio da javne vlasti mogu više zadirati u ta prava kad je riječ o profesionalnim ili poslovnim prostorima nego u drugim slučajevima (ESLJP, presude Niemietz protiv Njemačke od 16. prosinca 1992., serija A, br. 251-B i Bernh Larsen i dr. protiv Norveške, br. 24117/08, od 14. ožujka 2013.).

21 U ovom slučaju ponajprije treba zaključiti, kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 33. svojeg mišljenja, da se Općem sudu ne može prigovoriti da nije uzeo u obzir gore navedene presude ESLJP-a Société Métallurgique Liotard Frères protiv Francuske kao i Canal Plus protiv Francuske, u mjeri u kojoj se one ne odnose na povredu članka 8. EKLJP-a, već na povredu članka 6. te konvencije.

22 Osim toga, treba istaknuti da je Opći sud u točki 72. pobijane presude pravilno podsjetio, upućujući na točku 49. gore navedene presude Colas Est i dr. protiv Francuske, da je ESLJP zaključio kako je nepostojanje prethodnog sudskog odobrenja samo jedan od čimbenika uzetih u obzir kako bi se utvrdilo postojanje povrede članka 8. EKLJP-a. Opći sud u toj je točki dodao da je ESLJP uzeo u obzir opseg ovlasti nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje, okolnosti u kojima je došlo do zadiranja u temeljna prava i ograničen broj jamstava te da se ti čimbenici razlikuju od situacije koja prevladava u pravu Unije.

23 U tom pogledu treba istaknuti da su ovlasti pretrage kojima Komisija raspolaže na temelju članka 20. stavka 2. Uredbe br. 1/2003 ograničene na to da njezini agenti, među ostalim, mogu ući na lokacije koje su odredili, zatražiti da im se na uvid daju dokumenti koje zahtijevaju, napraviti njihove preslike te zatražiti da im se pokaže sadržaj onog uredskog namještaja koji označe (vidjeti u tom smislu presudu Hoechst/Komisija, 46/87 i 227/88, EU:C:1989:337, t. 31.).

24 Također treba podsjetiti da se, prema članku 20. stavcima 6. i 7. Uredbe br. 1/2003, odobrenje suda mora zatražiti kada, u slučaju da se odnosni poduzetnik opire, predmetna država članica mora pružiti potrebnu pomoć, tražeći pritom, ako je to potrebno, i pomoć policije ili drugog odgovarajućeg tijela, kako bi se osiguralo nesmetano provođenje pretrage i kada je to odobrenje potrebno u smislu nacionalnih propisa. Takav sudski nalog može se također tražiti kao preventivna mjera. Osim toga, u članku 20. stavku 8. te uredbe navodi se da, iako nacionalno sudsko tijelo provjerava vjerodostojnost odluke Komisije i mjere prisile, koje ne smiju biti ni proizvoljne ni pretjerane s obzirom na predmet pretrage, ono ne smije dovoditi u pitanje nužnost provođenja pretrage. Ista odredba predviđa da zakonitost odluke Komisije podliježe isključivo naknadnom sudskom nadzoru Suda.

25 Slijedom navedenog, Opći je sud bez počinjenja pogreške koja se tiče prava u točki 67. pobijane presude utvrdio da, s obzirom na sudsku praksu ESLJP-a, nepostojanje prethodnog sudskog odobrenja ne može kao takvo imati za posljedicu nezakonitost mjere pretrage.

26 Nadalje, što se tiče argumenta koji iznosi Deutsche Bahn prema kojem je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava oslonivši se u točki 66. pobijane presude na gore navedene presude ESLJP-a Harju protiv Finske i Heino protiv Finske, treba zaključiti da je ESLJP izričito potvrdio da se nepostojanje prethodnog sudskog odobrenja može kompenzirati naknadnim sudskim nadzorom i činjeničnih i pravnih pitanja.

27 Iz toga slijedi da je argumentacija Deutsche Bahna sažeta u točkama 15. i 26. ove presude neosnovana.

28 Konačno, treba istaknuti da je Opći sud, nakon što je u točki 73. pobijane presude upozorio da, prema sudskoj praksi ESLJP-a, zaštita od arbitrarnih zadiranja javnih vlasti zahtijeva pravni okvir i stroga ograničenja, u točkama 74. do 100. pobijane presude iznio je i ispitao pet kategorija jamstava zaštite koja moraju uobličiti odluku o provođenju pretrage. Opći sud potom je u točki 100. pobijane presude zaključio da je u ovom slučaju svako od tih jamstava bilo zadovoljeno.

29 U tom pogledu, dovoljno je primijetiti da detaljno ispitivanje u koje se upustio Opći sud odgovara i zahtjevima ESLJP-a, kao što to proizlazi iz prethodne točke, i tekstu Uredbe br. 1/2003 te sudskoj praksi Suda.

30 Naime, s jedne strane, iz članka 20. stavka 4. Uredbe br. 1/2003 proizlazi da odluka o pretrazi mora sadržavati predmet i svrhu pretrage, kazne zapriječene dotičnom poduzetniku kao i mogućnost da taj poduzetnik podnese tužbu pred Sudom.

31 S druge strane, prema ustaljenoj sudskoj praksi, ovlasti pretrage povjerene Komisiji vrlo su određene, osobito kad je riječ o isključenju iz područja istrage dokumenata koji nisu poslovne naravi, pravu na pravnu pomoć, zaštiti povjerljivosti korespondencije između odvjetnika i stranke ili također obvezi obrazlaganja odluke o pretrazi i pravu na podnošenje tužbe pred sudovima Unije (vidjeti u tom smislu presudu Roquette Frères, C-94/00, EU:C:2002:603, t. 44. do 50.).

32 Osim toga, kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 38. svojeg mišljenja te kako je navedeno u točki 26. ove presude, nepostojanje prethodnog sudskog naloga može se kompenzirati naknadnim sudskim nadzorom, smatra ESLJP, te je stoga temeljno jamstvo osiguranja usklađenost mjere pretrage s člankom 8. EKLJP-a (vidjeti osobito ESLJP, presudu Delta Pekárny A. S. protiv Češke Republike, br. 97/11 od 2. listopada 2014., § 83., 87. i 92., ECHR 2014.).

33 Upravo je o tome riječ u sustavu koji je uspostavljen u Europskoj uniji jer članak 20. stavak 8. Uredbe br. 1/2003 izričito navodi da je Sud nadležan za provedbu nadzora zakonitosti odluke o pretrazi koju donosi Komisija.

34 Nadzor koji predviđaju Ugovori podrazumijeva da sudac Unije na temelju dokaza koje je tužitelj iznio u prilog svojim tužbenim razlozima provodi cjelovit nadzor koji zahvaća i činjenična i pravna pitanja (vidjeti u tom smislu presude Chalkor/Komisija, C-386/10 P, EU:C:2011:815, t. 62. i CB/Komisija, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, t. 44.).

35 Slijedi da je Opći sud pravilno presudio da temeljno pravo na nepovredivost doma, kako je zaštićeno člankom 8. EKLJP-a, nije povrijeđeno zbog nepostojanja prethodnog sudskog odobrenja.

36 Stoga također treba zaključiti da nije utvrđena nikakva povreda članka 7. Povelje.

37 U tim okolnostima, prvi žalbeni razlog ove žalbe treba odbiti kao neosnovan.

*Drugi žalbeni razlog, koji se temelji na pogrešnom tumačenju i primjeni prava na učinkovitu sudsku zaštitu, predviđenog člankom 47. Povelje i člankom 6. stavkom 1. EKLJP-a*

Argumentacija Deutsche Bahna

38 Deutsche Bahn ističe da je Opći sud počinio povredu koja se tiče prava jer je, uzimajući u obzir postojanje prava Unije na naknadni sudski nadzor, odlučio da spornim odlukama nije povrijeđeno temeljno pravo na učinkovitu sudsku zaštitu.

39 Posebno, Deutsche Bahn prigovara Općem sudu da je svoje shvaćanje temeljio na gore navedenim presudama ESLJP-a Société Métallurgique Liotard Frères protiv Francuske i Canal Plus protiv Francuske iako činjenice nisu bile usporedive jer je francusko tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja u okviru tih predmeta ishodilo prethodno sudsko odobrenje.

40 Komisija, koju podupiru Nadzorno tijelo EFTA-e i Kraljevina Španjolska, osporava tu argumentaciju.

Ocjena Suda

41 Na prvome mjestu treba istaknuti da je Opći sud u točkama 109. i 110. pobijane presude pravilno zaključio da iz gore navedenih presuda ESLJP-a Société Métallurgique Liotard Frères protiv Francuske i Canal Plus protiv Francuske proizlazi da je ključno pitanje intenzitet nadzora, što uključuje nadzor svih činjeničnih i pravnih elemenata koji omogućuje odgovarajuće popravljanje posljedica ako se utvrdi nepravilnost, a ne trenutak u kojem je taj nadzor proveden.

42 Osim toga, treba istaknuti da je Opći sud u točki 112. pobijane presude podsjetio da sudac Unije, kada odlučuje o tužbi za poništenje podnesenoj protiv odluke o pretrazi, provodi nadzor kako prava tako i činjenica te ima ovlast ocjene dokaza kao i poništenja pobijane odluke.

43 Treba zaključiti kako je ta analiza također u skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda navedenom u točki 32. ove presude. Ocjene koje je Opći sud dao u točkama 109. do 112. pobijane presude stoga nisu zahvaćene nijednom pogreškom koja se tiče prava.

44 Osim toga, protivno onomu što tvrdi Deutsche Bahn, poduzetnicima na koje se odnosi odluka o pretrazi priznato je pravo da osporavaju njezinu zakonitost, i to, kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 46. svojeg mišljenja, odmah nakon primitka obavijesti o početku pretrage, što znači da poduzetnik ne mora čekati da Komisija donese konačnu odluku o navodnoj povredi pravila o tržišnom natjecanju kako bi podnio tužbu za poništenje pred sudovima Unije.

45 Konačno, u točki 113. pobijane presude Opći je sud, u vezi s jamstvima koja pravo Unije predviđa za osiguranje poštovanja prava na učinkovitu sudsku zaštitu, podsjetio na sudsku praksu Suda prema kojoj poništenje odluke o pretrazi ili o utvrđenju nepravilnosti u provedbi pretrage počiva na nemogućnosti Komisije da se koristi tako prikupljenim podacima u svrhu postupka zbog povrede (presuda Roquette Frères, C-94/00, EU:C:2002:603, t. 49.).

46 Iz svega prethodno navedenog proizlazi da je Opći sud pravilno smatrao da temeljno pravo na učinkovitu sudsku zaštitu, kako ga jamči članak 6. stavak 1. EKLJP-a, nije bilo povrijeđeno zbog nepostojanja prethodnog sudskog nadzora.

47 U tom pogledu treba podsjetiti da to temeljno pravo predstavlja opće načelo prava Unije koje je danas izraženo u članku 47. Povelje, koji u pravu Unije odgovara članku 6. stavku 1. EKLJP-a (vidjeti u tom smislu osobito presude Chalkor/Komisija, C-386/10 P, EU:C:2011:815, t. 52. i navedenu sudsku praksu; Telefónica i Telefónica de España/Komisija, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, t. 40. kao i CB/Komisija, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, t. 43.).

48 Zbog prethodno iznesenih razloga, treba također smatrati da nije utvrđena nijedna povreda članka 47. Povelje.

49 Slijedom navedenog, drugi žalbeni razlog ove žalbe treba odbiti.

*Treći žalbeni razlog, koji se temelji na povredi prava na obranu uzimajući u obzir nepravilnosti kojima je zahvaćena provedba prve pretrage*

Argumentacija Deutsche Bahna

50 Deutsche Bahn prigovara Općem sudu zato što je u točki 162. pobijane presude presudio da je Komisija mogla prije prve odluke o pretrazi zakonito izvijestiti svoje agente o sumnjama koje se odnose na DUSS.

51 Svojim postupanjem Komisija je svjesno stvorila opasnost da informacije priopćene njezinim agentima koje se odnose na spis DUSS dovedu do skretanja njihove pozornosti osobito na dokumente koji se odnose na DUSS, unatoč tome što se radi o predmetu nevezanom uz cilj prve pretrage. Posljedično i suprotno onomu što je Opći sud presudio, izuzeće zabrane korištenja dokumentima nevezanima uz cilj pretrage, koje je Sud priznao u presudi Dow Benelux/Komisija (85/87, EU:C:1989:379), nije bilo primjenjivo.

52 Osim toga, Deutsche Bahn tvrdi da ta prethodna obavijest Komisijinim agentima kad je riječ o spisu koji se odnosi na DUSS nije bila potrebna za djelotvornu provedbu pravila o tržišnom natjecanju.

53 Komisija osporava dopuštenost argumenta koji je iznio Deutsche Bahn, a koji se odnosi na pogrešku koja se tiče prava što ju je Opći sud počinio prihvaćanjem slučajnih pronalazaka, tvrdnjom da je riječ o činjeničnim utvrđenjima o kojima se ne može raspravljati u stadiju žalbenog postupka.

Ocjena Suda

54 Što se tiče dopuštenosti ovog žalbenog razloga, koju Komisija osporava, ponajprije treba utvrditi da Deutsche Bahn ne zahtijeva od Suda samo novu ocjenu činjenica, već ističe i pogrešku koja se tiče prava što ju je Opći sud počinio odlučivši da je Komisija na temelju općeg konteksta predmeta mogla legitimno prije provođenja prve pretrage obavijestiti svoje agente o postojanju sumnji koje se odnose na DUSS.

55 Stoga je treći žalbeni razlog dopušten.

56 Što se tiče merituma, treba podsjetiti da iz članka 20. stavka 4. Uredbe br. 1/2003 proizlazi da Komisija mora obrazložiti odluku kojom se nalaže pretraga navodeći njezin predmet i svrhu, što predstavlja, kao što je to Sud pojasnio, temeljni zahtjev koji postoji ne samo zato da bi se predviđena intervencija dotičnim poduzetnicima prikazala opravdanom već i zato da bi im se omogućilo razumijevanje opsega njihove dužnosti suradnje, čuvajući istodobno njihovo pravo na obranu (presude Roquette Frères, C-94/00, EU:C:2002:603, t. 47. kao i Nexans i Nexans France/Komisija, C-37/13 P, EU:C:2014:2030, t. 34.).

57 Osim toga, sukladno članku 28. stavku 1. Uredbe br. 1/2003, informacije prikupljene tijekom provjera mogu se koristiti samo u svrhu navedenu u nalogu za pretragu ili u odluci o provjeri (vidjeti u tom smislu presudu Dow Benelux/Komisija, 85/87, EU:C:1989:379, t. 17.).

58 U tom pogledu Sud je naveo da je cilj takvog zahtjeva zaštititi, uz poslovnu tajnu izričito spomenutu u navedenom članku 28., pravo na obranu poduzetnikâ, čije je jamčenje svrha članka 20. stavka 4. To bi pravo, naime, bilo ozbiljno ugroženo ako bi se Komisija u pogledu poduzetnika mogla pozvati na dokaze koje je pronašla tijekom provjere, a koji nisu povezani s predmetom i svrhom te pretrage (vidjeti u tom smislu presudu Dow Benelux/Komisija, 85/87, EU:C:1989:379, t. 18.).

59 Nasuprot tomu, iz toga se ne može zaključiti da bi Komisiji bilo zabranjeno pokrenuti istražni postupak kako bi provjerila točnost ili dopunila informacije za koje je slučajno saznala tijekom prethodne provjere ako bi te informacije upućivale na postojanje postupanja protivnih pravilima tržišnog natjecanja iz Ugovora. Naime, takva bi zabrana prelazila granice onoga što je nužno za zaštitu poslovne tajne i prava na obranu te bi stoga predstavljala neopravdanu prepreku izvršenju Komisijina zadatka, a to je osiguravati poštovanje pravila o tržišnom natjecanju na zajedničkom tržištu te otkrivati povrede članaka 101. i 102. UFEU-a (vidjeti u tom smislu presudu Dow Benelux/Komisija, 85/87, EU:C:1989:379, t. 19.).

60 Iz prethodno navedenog proizlazi, s jedne strane, da Komisija ima obvezu obrazložiti odluku kojom se nalaže pretraga. S druge strane, u mjeri u kojoj obrazloženje te odluke određuje opseg ovlasti povjerenih Komisijinim agentima, mogu se istraživati samo dokumenti koji se odnose na predmet pretrage.

61 Međutim, u ovom slučaju i iz točke 162. pobijane presude i iz Komisijinih izjava tijekom rasprave proizlazi da je ona odmah prije provođenja prve pretrage obavijestila svoje agente o postojanju još jedne pritužbe protiv Deutsche Bahna koja se odnosila na njegovo društvo kćer DUSS.

62 U tom pogledu treba navesti da, iako, kao što je istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 69. svojeg mišljenja, učinkovitost pretrage podrazumijeva da Komisija agentima koji su za to zaduženi prije pretrage pruži sve informacije koje im mogu pomoći u razumijevanju naravi i opsega moguće povrede pravila tržišnog natjecanja kao i informacije koje se odnose na logistiku pretrage, sve te informacije moraju se odnositi na sam predmet pretrage koja je naložena odlukom.

63 Međutim, iako je u točki 75. pobijane presude Opći sud pravilno podsjetio da je odluka Komisije o pretrazi podlijegala obvezi obrazlaganja, treba zaključiti da nije smatrao da, ako je Komisija prije provođenja prve pretrage izvijestila svoje agente o postojanju dodatne pritužbe u pogledu odnosnog poduzetnika, predmet te pretrage, kako je naveden u toj odluci, mora također sadržavati pojedinosti koje se odnose na tu dodatnu pritužbu.

64 Navedena prethodna obavijest, koja nije bila dio općeg konteksta predmeta, već se odnosila na posebnu pritužbu, nije povezana s predmetom prve odluke o pretrazi. Stoga su nepostojanjem navoda o navedenoj pritužbi u okviru predmeta te odluke o pretrazi povrijeđeni obveza obrazlaganja i pravo na obranu odnosnog poduzetnika.

65 Također treba zaključiti da je Opći sud u točki 34. pobijane presude izričito naveo da činjenica da je druga odluka o pretrazi donesena tijekom prve pretrage pokazuje važnost informacija prikupljenih tom prilikom za pokretanje druge pretrage i da je treća pretraga nedvojbeno bila djelomično utemeljena na informacijama prikupljenima tijekom prvih dviju pretraga. Iz toga je zaključio da okolnosti u kojima su informacije koje se odnose na DUSS prikupljene tijekom prve pretrage mogu utjecati na zakonitost druge i treće odluke o pretrazi.

66 Prema tome, prva pretraga bila je zahvaćena neregularnostima u mjeri u kojoj su Komisijini agenti, s obzirom na to da su prethodno bili u posjedu informacija nepovezanih s predmetom navedene pretrage, proveli oduzimanje dokumenata koji nisu obuhvaćeni opsegom te pretrage kako je određen prvom spornom odlukom.

67 Iz svega prethodno navedenog proizlazi da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava kad je u točki 162. pobijane presude utvrdio da je pružanje informacija Komisijinim agentima o postojanju pritužbe koja se odnosi na DUSS prije donošenja prve odluke o pretrazi bilo legitimno na temelju elemenata općeg konteksta a da, štoviše, za to nije naveo razloge, iako takvo prethodno izvješćivanje očito nije predmet prve odluke o pretrazi i tako krši jamstva koja ograničavaju Komisijine ovlasti u provođenju pretraga.

68 U tim okolnostima, treći žalbeni razlog treba usvojiti.

69 Slijedom toga, pobijanu presudu treba ukinuti u dijelu u kojem je njome odbijena tužba protiv druge i treće odluke o pretrazi a da nije potrebno ispitati četvrti žalbeni razlog na koji se Deutsche Bahn poziva u potporu svojoj žalbi, a koji se odnosi na to da Opći sud nije poštovao pravilo o teretu dokaza i kojim se također zahtijeva poništenje druge i treće odluke o pretrazi.

## O tužbi pred Općim sudom

70 U skladu s člankom 61. stavkom 1. Statuta Suda Europske unije, Sud, u slučaju ukidanja odluke Općeg suda, može sam konačno odlučiti o sporu ako stanje postupka to dopušta. O tome je riječ u ovom slučaju.

71 Iz točaka 56. do 67. ove presude proizlazi da je treći tužbeni razlog u prvom stupnju osnovan i da treba poništiti drugu i treću odluku o pretrazi zbog povrede prava na obranu.

**Troškovi**

72 Na temelju članka 184. stavka 2. Poslovnika Suda, kada je žalba osnovana i Sud sam konačno odluči o sporu, Sud odlučuje o troškovima.

73 U skladu s člankom 138. stavkom 1. istog Poslovnika, koji se na temelju njegova članka 184. stavka 1. primjenjuje na žalbeni postupak, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove.

74 Sukladno članku 138. stavku 3. spomenutog Poslovnika, ako stranke djelomično uspiju u svojim zahtjevima, svaka stranka snosi svoje troškove. Međutim, ako se to čini opravdanim u danim okolnostima, Sud može odlučiti da, osim vlastitih troškova, jedna stranka snosi i dio troškova druge stranke.

75 Budući da je žalba Deutsche Bahna djelomično prihvaćena, Komisiji treba naložiti snošenje, osim polovine vlastitih troškova u vezi s ovom žalbom, polovinu troškova Deutsche Bahna u ovom postupku. Deutsche Bahn snosit će polovinu vlastitih troškova u vezi s ovom žalbom kao i polovinu Komisijinih troškova vezanih uz ovaj postupak.

76 Što se tiče troškova prvog stupnja, Komisija će snositi troškove vezane uz predmete T-290/11 i T-521/11, a Deutsche Bahn troškove vezane uz predmet T-289/11.

77 Na temelju članka 140. stavka 1. Poslovnika, države članice koje su intervenirale u postupak snose vlastite troškove. Primjenom te odredbe, Kraljevina Španjolska snosi vlastite troškove i u prvostupanjskom i u žalbenom postupku.

78 Prema članku 140. stavku 2. istog Poslovnika, Nadzorno tijelo EFTA-e snosi vlastite troškove ako je intervenirало u postupak. Slijedi da Nadzorno tijelo EFTA-e snosi vlastite troškove i u prvostupanjskom i u žalbenom postupku.

Slijedom navedenoga, Sud (drugo vijeće) proglašava i presuđuje:

1. **Ukida se presuda Općeg suda Europske unije Deutsche Bahn i dr./Komisija (T-289/11, T-290/11 i T-521/11) u dijelu u kojem je njome odbijena tužba protiv druge i treće odluke o pretrazi C(2011) 2365 od 30. ožujka 2011. i C(2011) 5230 od 14. srpnja 2011.**

2. **Poništavaju se odluke Europske komisije C(2011) 2365 od 30. ožujka 2011. i C(2011) 5230 od 14. srpnja 2011.**

3. **U preostalom dijelu žalba se odbija.**

4. **Društvima Deutsche Bahn AG, DB Mobility Logistics AG, DB Energie GmbH, DB Netz AG, Deutsche Umschlaggesellschaft Schiene-Straße (DUSS) mbH, DB Schenker Rail GmbH i DB Schenker Rail Deutschland AG nalaže se snošenje, osim polovine vlastitih troškova vezanih uz ovu žalbu, i polovine troškova Europske komisije u okviru ovog postupka.**

5. **Europskoj komisiji nalaže se snošenje, osim polovine vlastitih troškova vezanih uz ovu žalbu, i polovine troškova društava Deutsche Bahn AG, DB Mobility Logistics AG, DB Energie GmbH, DB Netz AG, Deutsche Umschlaggesellschaft Schiene-Straße (DUSS) mbH, DB Schenker Rail GmbH i DB Schenker Rail Deutschland AG u okviru ovog postupka.**

6. **Društvima Deutsche Bahn AG, DB Mobility Logistics AG, DB Energie GmbH, DB Netz AG, Deutsche Umschlaggesellschaft Schiene-Straße (DUSS) mbH, DB Schenker Rail GmbH i DB Schenker Rail Deutschland AG nalaže se snošenje troškova vezanih uz predmet T-289/11.**

**7. Europskoj komisiji nalaže se snošenje troškova vezanih uz predmete T-290/11 i T-521/11.**

**8. Kraljevina Španjolska snosi vlastite troškove.**

**9. Nadzorno tijelo EFTA-e snosi vlastite troškove.**

Potpisi